

Jordi Llavina, El Punt-Avui, 13 de març del 2015

L'ESTIL BARDERA

Estil és una paraula que té molts significats. Els més coneguts i estesos són els que la relacionen amb uns usos diguem-ne artístics. D'aquesta manera, parlem de l'estil d'un determinat escriptor, o de l'*estil florentí*, fent referència a una escola de pintura, per exemple. Però aquesta expressió té altres sentits. Per exemple, el que el diccionari Alcover-Moll li dóna en primera accepció: 'Punxó per a escriure o dibuixar damunt una superfície blana'.

Damià Bardera, escriptor de contes que, de moment, no pensa canviar de gènere, té un doble estil. D'una banda, un estil literari sec i efectiu, enemic de l'incís i refractari als afalacs dels adjectius, que, si l'haguéssim de comparar a un estri de cuina, s'assemblaria molt més a un tallant que no pas a un ratllador, a uns molls o a una cullera de fusta. *contes de propina* –sempre amb minúscula, com feia el poeta Garriga– és el cinquè llibre de contes que publica. Sens dubte, Bardera ha trobat, en l'entusiasme del seu editor, Francesc Mestres, el seu millor aliat. Aquest nou títol segueix la sendera dels anteriors, però, al meu entendre, introdueix alguns elements nous, ben suggeridors. Hi reconec, en comparar aquesta *propina* amb els llibres precedents, tot un seguit de *trets d'autor* diguem-ne estructurals, marca de la casa. Flaques temàtiques, si se'm permet el col·loquialisme, com és ara el tractament de l'absurd, del grotesc, de la diferència, de la irreversibilitat del destí, de la cruïlla de l'herència genètica, de la indigència... Tot això, tots aquests assumptes, formen part consubstancial de la literatura de Damia Bardera. Hi seran sempre.

Ara bé, aquest nou llibre –que no és el més recent quant a l'escriptura, però que, en canvi, sembla, per això que diré tot seguit, ben bé l'últim també pel que fa a la composició– aporta alguna cosa nova a l'homogeneïtat de vegades excessiva de

la seva narrativa. Diria que aquí l'autor s'ha deixat anar una mica més per retrobar, més que mai, la intuïció poètica que té, i que és un dels seus grans atots (no és casual que la seva *opera prima* fos un llibre de poemes, *el penúltim vòmit*). Hi ha un conte molt bo en què el protagonista, contemplant un taüt, recorda un treball manual que havia fet molts anys enrere, a l'escola. L'esperit de l'analogia campa més lliurement per aquests nous textos barderians. En un parell de contes més, el fang, la neu i un *pegamento* [sic] infantil que serveix per enganxar formigues queden suggestivament aplegats (l'analogia, de bell nou: la comprensió del símptoma). La brutalitat de l'home s'expressa netament en el gest d'un nen marginat pels seus companys que un dia, a l'hora de l'esbarjo, no havent resultat triat per al partidet de futbol, agafa la pilota i l'apunyala. Apareix, aquí i en molts altres passatges, l'altre *estil* de Bardera. La punxa acusadora, furgadora. El tall que es clava i que fereix.

El llibre es compon de dues parts. En la primera, *en blanc i negre*, hi reconeixem el Bardera de sempre. Si de cas, en algun conte apunta un element que, si no vaig errat, no havia aparegut encara en cap dels seus llibres anteriors: la compassió. La segona part, *ninots*, reuneix contes brevíssims, a tocar de l'aforisme o, fins i tot, del poema. Tots dos Bardera són àcids fins a la caricatura –hi ha molta caricatura, en aquesta narrativa; no debades l'autor és empordanès, i *collona*–. El primer crec que ja ha dit tot el que havia de dir. En canvi el segon obre unes perspectives noves que semblen molt prometedores.